

ЗАКОН О АКРЕДИТАЦИЈИ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се акредитација тела за оцењивање усаглашености, положај и рад националног акредитационог тела у Републици Србији, као и друга питања од значаја за акредитацију.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) акредитација је потврђивање од стране националног тела за акредитацију да тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве одговарајућих српских стандарда којима су преузети хармонизовани стандарди и када је применљиво, све додатне захтеве утврђене за поједине области, којим се потврђује компетентност, непристрасност и конзистентан рад за обављање одређених активности оцењивања усаглашености;
- 2) сертификат о акредитацији је документ којим се потврђује да је тело за оцењивање усаглашености компетентно за обављање послова оцењивања усаглашености, за одређену област и обим;
- 3) колегијално оцењивање је поступак оцењивања у којем се национална акредитациона тела оцењују у складу с правилима међународних и европских организација за акредитацију;
- 4) оцењивање усаглашености је поступак којим се утврђује да ли су испуњени захтеви одређени за производ, процес, услугу, систем, особу или тело;
- 5) правила акредитације су правила националног тела за акредитацију којима се ближе уређује начин спровођења поступка акредитације, захтеви које мора испунити тело за оцењивање усаглашености за добијање и одржавање акредитације, као и права и обавезе учесника у поступку добијања и одржавања акредитације;
- 6) тело за оцењивање усаглашености је тело које обавља активности оцењивања усаглашености, укључујући испитивање, еталонирање, сертификацију, контролисање, испитивање оспособљености, верификацију и валидацију и производњу референтних материјала и друге послове оцењивања усаглашености.

Други изрази који се употребљавају у овом закону, а нису дефинисани у ставу 1. овог члана, имају значење дефинисано законом којим се уређују технички захтеви за производе и оцењивање усаглашености.

Члан 3.

Акредитацијом се потврђује компетентност тела за оцењивање усаглашености за обављање активности:

- 1) испитивања;
- 2) еталонирања;
- 3) сертификације производа, процеса и услуга;
- 4) сертификације система менаџмента;
- 5) сертификације особа;
- 6) контролисања;
- 7) испитивања оспособљености;
- 8) верификације и валидације;
- 9) производње референтних материјала.

Акредитацијом се, поред компетентности за обављање активности из става 1. овог члана, потврђује и компетентност за обављање других активности оцењивања усаглашености, у складу са посебним законом.

Члан 4.

Акредитација је добровољна.

Посебним законом може бити утврђено да је акредитација обавезна.

II. АКРЕДИТАЦИОНО ТЕЛО СРБИЈЕ

Члан 5.

Акредитационо тело Србије (у даљем тексту: АТС) је једино у Републици Србији коме се овим законом поверава обављање послова акредитације из чл. 3. и 8. овог закона.

Оснивач АТС је Република Србија, за коју оснивачка права врши Влада, у складу са законом.

Средства којима послује АТС су у државној својини.

АТС не обавља послове ради стицања добити.

Члан 6.

АТС је установа која се региструје у складу са законом.

На питања оснивања, организације, положаја и делатности АТС примењују се одредбе закона којим се уређују јавне службе, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 7.

АТС мора да испуни следеће захтеве:

- 1) да буде независно од тела за оцењивање усаглашености које оцењује и од комерцијалних притисака, као и да обезбеди да не дође сукоба интереса са телима за оцењивање усаглашености;
- 2) да буде организовано и да буде вођено тако да штити објективност и непристрасност својих активности;
- 3) да обезбеди да одлуке које се односе на потврђивање компетентности доносе стручне особе, које нису учествовале у оцењивању;
- 4) да обезбеди заштиту поверљивости добијених информација;
- 5) да утврди поступке оцењивања усаглашености за које врши акредитацију према релевантним прописима и стандардима;
- 6) да успостави поступке за ефикасно управљање и одговарајуће унутрашње контроле;
- 7) да има на располагању довољан број компетентног особља;
- 8) да документује дужности, одговорности и овлашћења особља која би могла да утичу на квалитет оцењивања и потврђивања компетентности;
- 9) да успостави, спроводи и одржава поступке за надгледање рада и компетентности релевантног особља;
- 10) да верификује да се оцењивање усаглашености врши на одговарајући начин, узимајући у обзир величину корисника услуга оцењивања усаглашености, сектор у коме послује, његову структуру, степен сложености технологије производње, као и масовну или серијску природу производног процеса;
- 11) да објављује годишње финансијске извештаје, израђене у складу са законом и проверене од стране ревизора.

Претпоставља се да АТС испуњава захтеве из става 1. овог члана ако докаже усаглашеност са захтевима стандарда којим су утврђени општи захтеви за акредитациона тела која утврђују компетентност тела за оцењивање усаглашености тако што ће успешно окончати поступак колегијалног оцењивања извршен у складу са правилима међународних и европских организација за акредитацију.

Организација и начин рада АТС утврђује се оснивачким актом, статутом и другим општим актима АТС.

Члан 8.

Поред послова потврђивања компетентности из члана 3. овог закона, АТС обавља и следеће послове:

1) утврђује, спроводи и објављује правила акредитације која су заснована на одговарајућим српским, међународним и европским стандардима и документима међународних и европских организација за акредитацију;

2) води јавни регистар акредитованих тела за оцењивање усаглашености;

3) води јавни регистар екстерно ангажованих оцењивача и техничких експерата према врсти акредитације и експерата ангажованих за поступак одлучивања о акредитацији уважавајући начела прописа којима је регулисана заштита података о личности;

4) учествује, односно представља Републику Србију у раду међународних и европских организација за акредитацију и одржава чланство у тим организацијама;

5) обавља и друге послове, у складу са законом, оснивачким актом и статутом;

Евиденцију тела за оцењивање усаглашености која послују на територији Републике Србије, а која нису у регистру акредитованих тела за оцењивање усаглашености које води АТС води Привредна комора Србије на својој интернет страници.

Тела за оцењивање усаглашености која послују на територији Републике Србије, а која није акредитовало АТС, достављају Привредној комори Србије доказе о акредитацији, пословно име, пословне податке, податке о адресама, законским заступницима ради уписа у евиденцију.

Ближи садржај и начин вођења јавних регистара из става 1. тач. 2) и 3) овог члана утврђује АТС.

Начин и поступак вођења евиденције из става 2. овог члана уређује се актом Привредне коморе Србије.

Члан 9.

АТС редовно чини доступним јавности информације о пословима које обавља у складу са чл. 3. и 8. овог закона, као и резултатима колегијалног оцењивања.

Члан 10.

АТС је независан од тела за оцењивање усаглашености које оцењује.

АТС не сме:

1) пружати консултантске услуге телима за оцењивање усаглашености;

2) нудити и обављати активности односно услуге које пружају тела за оцењивање усаглашености;

3) имати власничка и/или управљачка права или друге финансијске интересе у телима за оцењивање усаглашености.

Члан 11.

Органи АТС су:

1) Управни одбор;

2) Директор;

3) Надзорни одбор.

Управни одбор има председника и четири члана.

Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач.

За председника Управног одбора именује се представник министарства надлежног за послове акредитације.

Једног члана Управног одбора предлаже министарство надлежно за послове акредитације из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, са искуством рада у области акредитације, односно оцењивања усаглашености.

Једног члана Управног одбора предлаже Привредна комора Србије, као представника привреде.

Једног члана Управног одбора предлаже Српска академија наука и уметности као представника академске заједнице са искуством у области инфраструктуре квалитета.

Један члан Управног одбора предлаже се из реда запослених у АТС.

Надзорни одбор има председника и четири члана.

Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач.

За председника Надзорног одбора именује се представник министарства надлежног за послове акредитације.

Једног члана Надзорног одбора предлаже министарство надлежно за послове акредитације из реда органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, са искуством рада у области акредитације, односно оцењивања усаглашености.

Једног члана Надзорног одбора предлаже Привредна комора Србије као представника привреде.

Једног члана Надзорног одбора предлаже Српска академија наука и уметности као представника академске заједнице са искуством у области инфраструктуре квалитета.

Једног члана Надзорног одбора предлаже АТС из реда запослених у АТС.

Начин и поступак избора органа из става 1. овог члана, делокруг органа и друга питања значајна за рад органа уређују се оснивачким актом АТС који доноси оснивач.

Пословање и управљање АТС ближе се уређује статутом АТС.

Члан 12.

У АТС се образују Савет за акредитацију као саветодавно тело и стални и/или привремени технички комитети, као стручна тела за поједине области акредитације.

Савет за акредитацију је саветодавно тело које даје стручна мишљења у погледу развоја система акредитације, установљава критеријуме за оцењиваче, даје иницијативе за проширење области деловања АТС и заузима ставове према другим стручним питањима.

За председника Савета за акредитацију бира се представник министарства надлежног за послове акредитације, са искуством рада у области акредитације, односно оцењивања усаглашености.

За чланове Савета за акредитацију бирају се истакнути стручњаци и научни радници из области које су значајне за обављање послова из надлежности АТС, као представници заинтересованих страна.

Технички комитети су стручна тела која обављају послове експертизе за одређене области акредитације.

Образовање и начин рада Савета за акредитацију и техничких комитета, правила и критеријуми за именовање чланова, делокруг, начин рада и друга питања значајна за њихов рад, ближе се уређују оснивачким актом и општим актима АТС, у складу са законом.

Члан 13.

Средства за рад АТС-а обезбеђују се:

- 1) из буџета Републике Србије;
- 2) из других извора, у складу са законом.

Средствима из других извора сматрају се други приходи остварени у складу са законом.

АТС не сме примати поклоне односно донације од корисника услуга.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада АТС и финансијским планом, у складу са оснивачким актом.

Документа из става 4. овог члана достављају се оснивачу на сагласност.

Средства за чланарине АТС-а у међународним и европским организацијама за акредитацију, која се утврђују годишњим програмом рада АТС-а, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Члан 14.

АТС може, за обављање послова акредитације из члана 3. и 8. овог закона, путем уговора, ангажовати спољне сараднике као оцењиваче и техничке експерте односно стручњаке или правна лица, у складу са законом и општим актима АТС.

Ангажовање спољних сарадника из става 1. овог члана врши се у ситуацијама када АТС нису на располагању унутрашњи ресурси одговарајућег профила, или када је то потребно ради обезбеђивања специфичне стручности или капацитета.

Спољни сарадници из става 1. овог члана имају право на накнаду за рад која се утврђује у складу са сложености, одговорношћу и специфичностима послова које обављају.

Одлуку којом је дефинисана висина накнаде за рад спољних сарадника из става 1. овог члана доноси Управни одбор АТС, по претходно прибављеној сагласности Оснивача.

III. ПОСТУПАК АКРЕДИТАЦИЈЕ

Члан 15.

Поступак акредитације покреће се пријавом коју тело за оцењивање усаглашености подноси АТС.

Уз пријаву за акредитацију, подноси се доказ о упулаћеној републичкој административној такси.

Пријава из става 1. овог члана садржи име, адресу и правни статус подносиоца пријаве, јасно дефинисан тражени обим акредитације, као и друге податке и документацију у складу с правилима акредитације.

АТС ће узети у разматрање све пријаве за акредитацију које поднесу тела за оцењивање усаглашености уколико су исте у оквиру делокруга рада АТС.

Поступак преиспитивања пријаве од стране АТС траје најдуже 60 дана од дана подношења пријаве.

У случају да АТС не врши, односно не може да спроведе поступак акредитације, о томе обавештава подносиоца пријаве у року од 60 дана од дана пријема пријаве.

АТС и тело за оцењивање усаглашености уговором уређују рок завршетка поступка акредитације који почиње да тече од дана потписивања уговора и остала међусобна права и обавезе у складу са општим актима АТС.

Уговор из става 7. овог члана закључује се најкасније у року од 8 дана од дана истека рока из става 5. овог члана.

Рок из става 7, овог члана не може бити дужи од 12 месеци од дана потписивања уговора, у случају када се предмет пријаве односи на делокруг рада АТС.

Тело за оцењивање усаглашености је у обавези да омогући представницима АТС проверу испуњености захтева за акредитацију који су предмет пријаве, у складу са правилима АТС.

АТС је дужан да са документацијом из става 3. овог члана поступа у складу са актима АТС о поверљивости.

Представник органа, односно организација надлежних за припрему, односно доношење одређених техничких прописа, може да учествује у делу поступка акредитације тела за оцењивање усаглашености у сврху именовања, односно овлашћивања, у својству посматрача, а уз поштовање правила поверљивости и других општих аката АТС.

За трошкове поступка акредитације наплаћује се републичка административна такса.

Члан 16.

Ако се током поступка акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености не испуњава захтеве за акредитацију, АТС налаже да тело за оцењивање усаглашености спроведе корективну активност, када је то примењиво.

Ако се након спроведеног поступка акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве за акредитацију, АТС доноси одлуку о акредитацији, издаје сертификат о акредитацији, у року из члана 15. став 7. овог закона.

Сертификат о акредитацији се издаје на период од 5 година у складу са правилима акредитације.

Ако АТС након спроведеног поступка акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености не испуњава у потпуности, или делимично захтеве за акредитацију, АТС доноси одлуку да се не додели акредитација или да се додели акредитација у смањеном обиму у односу на тражени обим акредитације.

Начин спровођења поступка акредитације ближе се уређује правилима акредитације.

Члан 17.

АТС уз сертификат о акредитацији додељује симбол акредитације који тело за оцењивање усаглашености користи да означи статус акредитованог тела за оцењивање усаглашености, у складу са правилима акредитације.

Члан 18.

Акредитовано тело за оцењивање усаглашености је дужно да у року важења акредитације испуњава захтеве за акредитацију, у складу са правилима акредитације.

Испуњеност захтева за акредитацију АТС проверава надзором над радом акредитованог тела за оцењивање усаглашености, у поступку који се ближе уређује правилима акредитације.

Акредитовано тело за оцењивање усаглашености је у обавези да омогући представницима АТС проверу испуњености захтева за акредитацију током важења акредитације.

Ако се током поступка надзора утврди да тело за оцењивање усаглашености не испуњава захтеве за акредитацију, АТС налаже да тело за оцењивање усаглашености спроведе корективну активност, када је то примењиво.

У поступку надзора из става 2. овог члана, АТС доноси одлуку о одржавању, промени обима, суспензији или повлачењу акредитације.

Ако током периода важења акредитације АТС утврди да је тело за оцењивање усаглашености озбиљно прекршило своје обавезе, АТС доноси одлуку о суспензији или повлачењу акредитације.

Одлука о суспензији акредитације доноси се најдуже на шест месеци.

Осим одлуке из става 5. овог члана АТС може донети одлуку којом се утврђује смањење односно проширење обима, суспензија или повлачење акредитације и на основу писаног захтева тог акредитованог тела за оцењивање усаглашености.

Тело за оцењивање усаглашености може да поднесе захтев за проширење обима акредитације.

На поступак проширења обима акредитације сходно се примењују ставови 2, 3, 4, 5, 6 и 10. члана 15. овог закона.

Рок за завршетак поступка проширења обима акредитације не може бити дужи од 8 месеци од дана подношења захтева.

Ако се током поступка проширења акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености не испуњава захтеве за акредитацију, АТС налаже да тело за оцењивање усаглашености спроведе корективну активност, када је то примењиво.

Ако се након спроведеног поступка проширења акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве за акредитацију, АТС доноси одлуку о проширењу акредитације.

Ако се након спроведеног поступка проширења акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености не испуњава захтеве за акредитацију, АТС доноси одлуку да се не додели захтевано проширење акредитације.

Начин спровођења поступка проширења акредитације ближе се уређује правилима акредитације.

Члан 19.

Тело за оцењивање усаглашености може обновити акредитацију на основу пријаве која се подноси сходно члану 15. овог закона, најмање 6 месеци пре истека важења акредитације.

Ако се након спроведеног поступка за обнављање акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености испуњава захтеве за акредитацију, АТС доноси одлуку о обнављању акредитације и издаје сертификат о акредитацији који важи од дана истека важеће акредитације.

Ако се након спроведеног поступка за обнављање акредитације утврди да тело за оцењивање усаглашености не испуњава захтеве за акредитацију, АТС доноси одлуку да се акредитација не обнови или да се обнови акредитација у смањеном обиму.

Поступак за обнављање акредитације траје најдуже шест месеци од дана потписивања уговора и спроводи се сходно члану 15. овог закона, у складу са поступком који се ближе уређује правилима акредитације.

Члан 20.

На одлуке АТС тело за оцењивање усаглашености може да изјави жалбу која се подноси АТС у року од 15 дана од дана достављања одлуке.

Одлуку о жалби из става 1. овог члана доноси директор АТС на основу предлога Комисије за жалбе (у даљем тексту: Комисија).

Директор АТС доноси одлуку најкасније у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

Одлука директора АТС је коначна и против ње се може покренути управни спор.

Члан 21.

Комисију, као стално тело, образује Управни одбор АТС на основу стручног мишљења Савета за акредитацију од: једног члана из министарства надлежног за послове акредитације, по једног члана из реда експерата за оцењивање тела за оцењивање усаглашености за сваку активност из члана 3. овог закона, једног члана на предлог Привредне коморе Србије као представника удружења која заступају тела за оцењивање усаглашености, два члана из националног тела за стандардизацију и по једног члана из органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, са искуством рада у области акредитације, односно оцењивања усаглашености.

Комисију за сваку појединачну жалбу чине председник и два члана.

Председник Комисије је представник министарства надлежног за послове акредитације са искуством рада у области акредитације, односно оцењивања усаглашености.

Чланове за сваку појединачну жалбу бира председник Комисије из реда предложених чланова, у зависности од области која је предмет жалбе.

Чланови комисије који одлучују о појединачној жалби не смеју имати пословни интерес, нити бити особе које су посредно или непосредно биле укључене или повезане са активностима које су предмет жалбе.

По потреби, на предлог председника Комисије, у раду Комисије, без права гласа, могу учествовати и независни стручњаци из области која је предмет жалбе, као и запослени АТС који претходно није био повезан са активностима које су предмет жалбе.

Начин образовања и рада Комисије ближе се уређује прописом који доноси министар надлежан за послове акредитације.

IV. ПРЕКОГРАНИЧНА АКРЕДИТАЦИЈА

Члан 22.

Када тражи акредитацију, тело за оцењивање усаглашености подноси захтев националном акредитационом телу државе у којој је основано, изузев у ситуацијама када:

1) држава у којој је основано тело за оцењивање усаглашености одлучи да не оснује национално акредитационо тело, или одлучи да не користи ресурсе акредитационог тела друге државе;

2) национално акредитационо тело или акредитационо тело друге државе које је држава одлучила да користи, не врши акредитацију у вези са активностима оцењивања усаглашености за које се тражи акредитација;

3) национално акредитационо тело или акредитационо тело друге државе које је држава одлучила да користи није успешно прошло колегијално оцењивање у вези са активностима оцењивања усаглашености за које се тражи акредитација.

У случају да АТС прими пријаву за акредитацију од тела за оцењивање усаглашености из друге државе у којој је тело за оцењивање усаглашености које је подносилац пријаве основано, у ситуацијама описаним у ставу 1. тач. 2) и 3) овог члана, АТС мора да обавести акредитационо тело те државе.

У поступку акредитације из става 1. овог члана акредитационо тело друге државе може да учествује као посматрач.

АТС може, на захтев акредитационог тела друге државе да обави део активности у поступку акредитације, на начин дефинисан правилима акредитације и у том случају сертификат о акредитацији издаје акредитационо тело друге државе.

АТС може да затражи од националног акредитационог тела друге државе да изврши један део активности из поступка акредитације и у том случају сертификат о акредитацији издаје АТС.

Када АТС акредитује тело за оцењивање усаглашености из Републике Србије, које има локације у иностранству, на којима обавља активности оцењивања усаглашености, АТС има обавезу обавештавања националног тела државе у којој се налази локација тог тела за оцењивање усаглашености.

Начин спровођења прекограничне акредитације и сарадња са националним акредитационим телима других држава ближе се уређује правилима акредитације.

Члан 23.

АТС након завршеног колегијалног оцењивања може са акредитационим телима других држава и европским и другим међународним организацијама за акредитацију, закључивати споразуме о међусобном признавању еквивалентности система акредитације.

V. НАДЗОР НАД РАДОМ АТС

Члан 24.

Надзор над радом АТС при потврђивању компетентности тела за оцењивање усаглашености за активности из чл. 3. и 8. овог закона врши министарство надлежно за послове акредитације, у складу са законом којим се уређује вршење послова државне управе.

АТС једном годишње подноси оснивачу извештај о раду, који садржи Финансијски извештај и Извештај о реализацији годишњег програма рада, као информацију.

Министарство надлежно за послове акредитације, по потреби може тражити и додатне информације, односно извештаје од АТС, нарочито о развоју одговарајућих програма, односно шема акредитације према захтевима техничких прописа и о резултатима спроведеног поступка надзора над радом акредитованих тела за оцењивање усаглашености.

Министарство надлежно за послове акредитације приликом вршења надзора над АТС нарочито узима у обзир резултате колегијалног оцењивања извршеног у складу с правилима међународних и европских организација за акредитацију;

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 25

Даном ступања на снагу овог закона АТС, основан Одлуком о изменама и допунама Оснивачког акта АТС ("Службени гласник РС", број 79/21), наставља са радом у складу са овим законом и оснивачким актом.

Одлука о оснивању АТС ускладиће се са одредбама овог закона у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Статут АТС ускладиће се са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Правила акредитације ускладиће се са одредбама овог закона у року од 30 дана од дана ступања на снагу Статута АТС усклађеног са одредбама овог закона.

Пропис из члана 21. став 7. овог закона министар надлежан за послове акредитације донеће у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Акт о начину и поступку вођења евиденције из члана 8. став 2. овог закона, Привредна комора Србије ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 26.

Акти о акредитацији издати до дана ступања на снагу овог закона важе до истека периода за који су издати.

Поступци акредитације који су започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 27.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о акредитацији („Службени гласник Републике Србије”, број 73/10 и 47/21).

Члан 28.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС”, осим одредбе члана 15. став 13. која се примењује након утврђивања висине таксе за трошкове поступка акредитације, која се прописује законом којим се уређују републичке административне таксе.